

LEGE

cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative
ale Republicii Moldova în problemele ocrotirii femeii,
familiei și a copilului

nr. 391-XII din 05.12.90

Veștile nr.12/299 din 1990

* * *

În întărirea familiei, în ridicarea responsabilității părinților pentru educarea copiilor, în ocrotirea mamei și a copilului, Sovietul Suprem al Republicii Moldova

HOTĂRĂȘTE:

Se completează și se modifică următoarele acte legislative:

[Pct.1 abrogat prin [Legea nr.1316-XIV din 26.10.2000](#)]

[Art.2 abrogat prin [Legea nr.75 din 30.04.2015](#), în vigoare 29.11.2015]

Notă: Pct.3 abrogat la data abrogării Codului civil, la data de 12.06.2003 prin [Legea R.Moldova nr.1125-XV din 13.06.2002](#)

3. [Codul civil al R.S.S. Moldova, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 26 decembrie 1964](#)
(Veștile Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești, 1964, nr.36, articolul 81):

partea întâi a articolului 50 va avea următorul cuprins:

Este nulă convenția care nu corespunde prevederilor legii, inclusiv convenția care lezează drepturile personale sau patrimoniale ale minorilor".

Notă: Pct.4 abrogat la data abrogării Codului muncii, conform [Legii R.Moldova nr.154-XV din 28.03.2003](#), în vigoare 01.10.2003.

4. [Codul muncii al R.S.S. Moldova, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 25 mai 1973](#)
(Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1973, nr.5, art.46; 1983, nr.2, art.11; 1987, nr.11, art.141):

1) punctul 1 al articolului 48 va avea următorul cuprins:

"1) pentru muncitori și slujbași în vîrstă de la șaisprezece pînă la optsprezece ani - 36 ore pe săptămîină, iar pentru persoanele în vîrstă de la cincisprezece pînă la șaisprezece ani (elevii în vîrstă de la paisprezece pînă la cincisprezece ani care lucrează în timpul vacanței) (art.181) - 24 ore pe săptămîină.

Durata timpului de lucru pentru elevii care lucrează pe parcursul anului de învățămînt, în timpul liber de învățatură, nu poate să depășească jumătate din durata maximală a timpului de lucru, prevăzută în alineatul întâi al acestui punct pentru persoanele de vîrsta respectivă";

2) cuvintele "în vîrstă de pînă la opt ani" din partea întâi a articolului 53 se înlocuiesc cu cuvintele "în vîrstă de pînă la paisprezece ani (inclusiv copilul care se află sub tutela ei)";

3) în articolul 62 se introduce partea a treia cu următorul cuprins:

"Unuia din părinți (tutorelui, curatorului) care educă un copil invalid i se acordă după voința lui suplimentar o zi liberă în lună cu remunerare în mărimea salariului de o zi din contul mijloacelor asigurării

sociale";

4) în articolul 75 se introduce partea a cincea cu următorul cuprins:

"Soților care lucrează, ale căror soții se află în concediu de maternitate, li se acordă concediul anual, după dorința lor, în timpul concediului soției";

5) cuvintele "în vîrstă de pînă la doi ani" din denumirea și din textul articolului 170 se înlocuiesc cu cuvintele "în vîrstă de pînă la trei ani";

6) cuvintele "de la doi pînă la opt ani" din denumirea și din textul articolului 171 se înlocuiesc cu cuvintele "de la trei pînă la paisprezece ani (copiii invalizi pînă la șaisprezece ani)";

7) articolul 172:

cuvintele "pînă la un an și jumătate" din denumirea articolului se înlocuiesc cu cuvintele "pînă la trei ani";

după partea întâi se introduce o nouă parte cu următorul cuprins:

"Pînă la soluționarea chestiunii despre acordarea femeii gravide, în conformitate cu avizul medical, a unui alt lucru mai ușor ce exclude acțiunea factorilor de producție neprielnici, ea trebuie să fie eliberată de lucru, păstrîndu-i-se salariul mediu pentru toate zilele lucrătoare pe care nu le-a lucrat din această cauză din contul mijloacelor întreprinderii, instituției, organizației";

partea a doua a articolului se va considera partea a treia și cuvintele "pînă la un an și jumătate" se înlocuiesc cu cuvintele "pînă la trei ani";

8) articolul 173:

partea întâi va avea următorul cuprins:

"Femeilor li se acordă concediu de maternitate cu o durată de șaptezeci de zile calendaristice înainte de naștere și cincizeci și șase (în cazul nașterilor complicate sau nașterii a doi sau mai mulți copii - șaptezeci) de zile calendaristice după naștere și, la dorința lor, dacă au o vechime totală în muncă nu mai mică de un an (femeilor care nu au împlinit vîrsta de optsprezece ani - indiferent de vechimea totală de muncă) - un concediu postnatal parțial plătit pînă la un an și jumătate, plătindu-li-se pentru această perioadă alocații pe linia asigurărilor sociale de stat.

Femeilor care lucrează și nu au o vechime în muncă de un an ajutorul se plătește în mărime de cincizeci de procente";

după partea întâi se introduce o nouă parte cu următorul cuprins:

"Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit și de tatăl copilului, de bunică, de bunel și de alte rude care se ocupă de îngrijirea copilului";

părțile a doua și a treia se vor considera respectiv părțile a treia și a patra;

cuvintele "un an" din partea a treia se înlocuiesc cu cuvintele "un an și jumătate";

partea a patra va avea următorul cuprins:

"La dorința femeii și a persoanelor arătate în partea a treia a prezentului articol în perioada aflării lor în concediul pentru îngrijirea copilului ei pot să lucreze în condițiile timpului de muncă incomplet sau la domiciliu. În acest caz lor li se menține dreptul la primirea alocațiilor pe toată perioada aflării lor în concediul pentru îngrijirea copilului";

9) articolul 175:

cuvintele "în vîrstă de pînă la un an și jumătate" din denumirea articolului se înlocuiesc cu cuvintele "în vîrstă de pînă la trei ani";

partea întâi va avea următorul cuprins:

"În afară de concediul de maternitate și pentru îngrijirea copilului se acordă femeii, precum și persoanelor arătate în partea a doua a articolului 173, la cererea lor, un concediu suplimentar, fără menținerea salariului, pentru îngrijirea copilului, pînă el va împlini vîrsta de trei ani. În timpul concediului li se păstrează locul de muncă (funcția)";

cuvintele "vîrsta de un an și jumătate" din partea a doua se înlocuiesc cu cuvintele "vîrsta de trei ani";

10) articolul 176:

partea întâi va avea următorul cuprins:

"Femeilor care au înfiat copii nou-născuți nemijlocit din maternitate li se acordă un concediu pe o

perioadă, ce începe din ziua înfierii și pînă la expirarea a cincizeci și șase de zile din ziua nașterii copilului (în caz de înfiere a doi sau mai mulți copii odată - 70 de zile) și, la dorința lor, dacă au o vechime totală de muncă nu mai mică de un an, - concediu postnatal parțial plătit pînă ce copilul va împlini vîrsta de un an și jumătate, plătindu-li-se pentru această perioadă alocații pe linia asigurărilor sociale de stat.

Femeilor care lucrează și au o vechime în muncă mai mică de un an ajutorul se plătește în mărime de cincizeci de procente";

cuvintele "vîrsta de un an și jumătate" din partea a doua se înlocuiesc cu cuvintele "vîrsta de trei ani";

se introduce partea a treia cu următorul cuprins:

"Dacă înfierea este înfăptuită de ambii soți, concediul parțial plătit și concediul suplimentar fără menținerea salariului pot fi folosite și de tatăl copilului care se ocupă de îngrijirea copilului (art. 173, 175)";

11) articolul 177:

cuvintele "pînă la un an și jumătate" din părțile întâi și a patra se înlocuiesc cu cuvintele "pînă la trei ani";

12) articolul 178:

cuvintele "în vîrstă de pînă la un an și jumătate" din denumirea articolului se exclud;

partea întâi va avea următorul cuprins:

"Este interzis de a refuza angajarea la lucru a femeilor și de a li se micșora salariul pe motive legate de sarcină sau de existența copiilor în vîrstă de pînă la paisprezece ani (copil invalid - pînă la șaisprezece ani";

după prima parte se introduce o parte nouă cu următorul cuprins:

"Dacă femeilor menționate în prima parte li se va refuza încheierea contractului de muncă, administrația e obligată să le comunice în scris motivul refuzului. Refuzul încheierii contractului de muncă poate fi apelat la instanța judecătorească";

partea a doua a articolului se va considera partea a treia și va avea următorul cuprins:

"Nu se admite concedierea din inițiativa administrației a femeilor gravide și a femeilor care au copii în vîrstă de pînă la trei ani (a mamelor singure care au copii în vîrstă de pînă la paisprezece ani ori copil invalid în vîrstă de pînă la șaisprezece ani), cu excepția cazurilor lichidării totale a întreprinderii, instituției, organizației, cînd se admite concedierea cu aranjarea obligatorie la muncă. Plasarea obligatorie în cîmpul muncii a femeilor menționate se înfăptuiește de către administrație și în cazurile concedierii lor după expirarea contractului de muncă pe termen;

În perioada angajării la lucru lor li se menține cîștigul mediu, dar nu mai mult decît trei luni din timpul desfacerii contractului de muncă pe termen";

13) se introduce articolul 180/1 cu următorul cuprins:

Articolul 180/1 Acordarea înlesnirilor altor membri ai familiei care educă copii minori A extinde înlesnirile care se acordă femeii în legătură cu maternitatea (limitarea muncii pe timp de noapte, a muncii suplimentare în zilele de odihnă și trimiterea în misiune, acordarea concediilor suplimentare, stabilirea înlesnirilor de muncă în regimul de muncă și alte înlesniri stabilite de legea în vigoare) asupra tatălui care educă copii fără mamă (în cazul decedării mamei, decedării din drepturile părintești, aflării pe un timp îndelungat la o instituție medicală ori în alte cazuri cînd lipsește tutelarea maternă a copiilor), și asupra tutorelui (curatorului) minorilor";

14) în articolul 181 se introduce partea a treia cu următorul cuprins:

"Pentru pregătirea tineretului de muncă în producție se admite încheierea contractului de muncă cu elevi ai școlilor de cultură generală, ai școlilor profesionale tehnice și medii de specialitate pentru îndeplinirea în timpul liber de învățatură a unor lucrări ușoare care nu provoacă daune sănătății și procesului de instruire, dacă au împlinit vîrsta de paisprezece ani, cu consimțămîntul unuia din părinți sau al persoanei care înlocuiește părinții";

15) în articolul 188 se introduce partea a treia cu următorul cuprins:

"Retribuirea muncii elevilor de la școlile medii de cultură generală profesionale tehnice și medii de

specialitate, care lucrează în timpul liber de învățatură, se face proporțional cu timpul lucrat ori în acord.

Întreprinderile au dreptul să stabilească elevilor un spor la salariu";

16) articolul 189:

după partea întâi se introduce o nouă parte cu următorul cuprins:

"Refuzul de angajare la lucru și de instruire profesională a persoanelor menționate care au fost trimise în locurile rezervate nu se admite. Acest refuz poate fi apelat de ei la instanța judecătorească";
partea a doua se va considera partea a treia.

5. Legea R.S.S. Moldova cu privire la ocrotirea sănătății, aprobată prin Legea R.S.S. Moldovenești din 13 iulie 1971 (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1971, nr. 7, art. 104; 1979, nr. 12, art.109);

1) după cuvintele "În rîndurile populației" din articolul 39 se introduc cuvintele "instruirea sanitară, igienică și educarea populației în ce privește formarea unui mod de viață sănătos, întărirea sănătății, îndeosebi a copiilor și adolescenților";

2) partea a cincea a articolului 40 va avea următorul cuprins:

"Întreprinderile, instituțiile și organizațiile sînt obligate să ia măsurile necesare pentru reducerea cazurilor de morbiditate și mortalitate maternă, a pruncilor, în timpul nașterii și imediat după ea, profilaxiei traumatismului de muncă și a bolilor profesionale, restabilirea capacității de muncă";

3) articolul 56:

partea întâi va avea următorul cuprins:

"Maternitatea și copilăria în R.S.S. Moldova este ocrotită și stimulată de stat; femeilor li se creează condiții care permit să îmbine munca cu maternitatea; li se garantează apărarea drepturilor, susținerea morală și materială a maternității și copilăriei; statul apără interesele și drepturile copiilor, asigură dreptul copilului la condițiile de viață necesare pentru dezvoltarea lui fizică, umană, spirituală, morală și socială";

după cuvintele "prin îmbunătățirea și asanarea condițiilor de muncă și de trai" din partea a doua se introduc cuvintele "realizarea măsurilor pentru însănătoșirea mediului ambiant, înlăturarea factorilor negativi ecologici care exercită influență asupra funcțiilor generative ale populației și conduc la nașterea copiilor bolnavi și slabi, la creșterea morbidității femeilor și copiilor";

după partea a doua se introduce o nouă parte cu următorul cuprins:

"Recomandările pentru angajarea rațională la muncă a femeilor gravide elaborate de ministerele și departamentele R.S.S. Moldova împreună cu comitetele republicane ale sindicatelor respective și de comun acord cu Ministerul Sănătății al R.S.S. Moldova, sînt obligatoare pentru administrația întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor";

partea a treia se va considera partea a patra și va avea următorul cuprins:

"Femeii se acordă dreptul de a hotărî personal chestiunea maternității. În scopul ocrotirii sănătății femeii, cu consimțămîntul ei poate fi înfăptuită sterilizarea chirurgicală pentru prevenirea gravității în conformitate cu indicațiile medicale. Lista indicațiilor medicale este determinată de către Ministerul Sănătății al R.S.S. Moldova";

se introduce partea a cincea cu următorul cuprins:

"În scopul ocrotirii sănătății persoanelor care se căsătoresc și a urmașilor lor, instituțiile medicale asigură examinarea medicală la dorința lor a persoanelor care au depus cerere de căsătorie. Modul de desfășurare a examenului medical se determină de Ministerul Sănătății al R.S.S. Moldova";

4) în articolul 57, după cuvintele "în timpul sarcinii", se introduc cuvintele "inclusiv consultație medical-genetică";

5) în articolul 58 se introduce partea a treia cu următorul cuprins: "Lucrătorii medicali ai instituțiilor medicale și profilactice sînt obligați să acorde părinților (persoanelor care-i înlocuiesc) informația referitoare la boala copilului, să-i familiarizeze cu tactica și metoda de tratament";

6) articolul 60:

partea a doua se completează cu cuvintele "Lista contraindicațiilor medicale privind aranjarea acestor copii și adolescenți în casele de copii și în instituțiile instructiv-educative generale este aprobată de Ministerul Sănătății al R.S.S. Moldova";

partea a patra va avea următorul cuprins:

"În cazul tratării în staționar a copiilor în vîrstă de pînă la trei ani, precum și a copiilor grav bolnavi de o vîrstă mai mare, care au nevoie, conform concluziei medicului, de îngrijire suplimentară, mamei (tatălui) ori altei rude i se oferă posibilitatea de a se afla cu copilul în instituția medicală, plătindu-i-se în modul stabilit alocații pe linia asigurării sociale".

**PREȘEDINTELE REPUBLICII
SOVIETICE SOCIALISTE MOLDOVA**

Mircea SNEGUR

Chișinău, 5 decembrie 1990.

Nr.391-XII.